

ДОГМАТИЧНА КОНСТИТУЦІЯ ПРО ЦЕРКВУ "СВІТЛО НАРОДІВ"

Розділ ІV ПРО МИРЯН

30. - Священний Собор, пояснивши повинності Єрархії, радо звертає свою увагу на той стан християн, що називаються миряни. Хоча все те, що було сказане про Народ Божий, в рівній мірі відноситься до мирян, ченців та клириків, то однак мирянам, мужчинам і жінкам, із-за їх положення та місії, належать деякі окремішні справи, що їх, заради окремих обставин нашого часу, основніше треба виложити. Бо священні пастирі добре знають, скільни миряни вкладають на благо цілої Церкви. Знають бо пастирі, що вони поставлені Христом не на те, щоб цілу спасительну місію Церкви в світі несли виключно самі, але їх світла служба полягає в тому, щоб так пасти віруючих, а їх служіння й дарування так узнавати, щоб усі, кожний в свій питомий спосіб, співпрацювали однодушно в спільному ділі. Бо треба, щоб усі «жили по правді та в любові, в усьому вростаючи в того, хто є головою - у Христа; бо з нього кожне тіло, складене та споєне всякою в'яззю допомоги, згідно з відповідним діянням кожного члена, від нього бере зріст на будування самого себе в любові» (Єф. 4, 15-16).

31. - Під іменням мирян тут розуміються всі вірні християни, крім членів священного чину та чернечого стану встановленого в Церкві, тобто християни, що, втілені в Христа через хрищення, становлять народ Божий, та участвують в Христовій священничій, пророчій та царській службі, виконують свою частку місії цілого христичнського народу в Церкві та в світі.

Мирянам характер світовий є властивий і питомий. Бо члени священного чину, хоча деколи можуть займатися мирськими ділами, виконуючи навіть мирські професії, то однак по причині свого окремого покликання, зосібна й виразно поставлені на священне служіння, під час коли ченці в своєму стані дають прегарне і визначне свідчення, що світ не можна перемінити та офірувати Богові без духа євангельських блаженств. З їхнього покликання до мирян належить, стараючись про речі земські та впорядковуючи їх по-божому, шукати царства Божого. Живуть у світі, тобто в усіх та окремих обов'язках і ділах світу та в звичайних обставинах життя сімейного й громадського, якими їх існування немов виплетене. Там вони покликані від Бога, щоб, виконуючи свою, властиву собі службу в душі євангельському, стали немов закваскою на освячення світу з нутра, і так, передовсім свідченням свого життя вірою, надією та любов'ю світліючи, об'являли іншим Христа. До них зокрема належить всі земські справи, з якими є тісно зв'язані, так насвітлити та впорядкувати, щоб завжди збувались вони та зростали в Христі й були на славу Творця і Спасителя.

32. - Свята Церква, з божої установи, зложена та живе за дивною різномодністю. «Бо як в одному тілі маємо багато членів і всі члени не виконують ту саму роботу, отак і ми: численні - одне в Христі тіло, кожен один одному член» (Рим. 12, 4-5).

Один, отже, є вибраний нарід Божий: «один Господь, одна віра, одне хрищення» (Єф. 4, 5); спільна гідність членів з їхнього відродження в Христі, спільна благодать дітей, спільне покликання до досконалости, одне спасіння, одна надія та неподільна любов. Немає, отже, в Церкві жадної нерівности з огляду на походження чи національність, соціальне положення

чи стать; тому що «нема юдея ані грека, нема невільника ні вільного, немає ні чоловіка ані жінки, бо всі ви одно в Христі Ісусі» (Гал. 3, 28 гр.; пор. Кол. 3, 11).

Якщо, отже, в Церкві не всі йдуть одним шляхом, всі однак покликані до святости та рівноцінну одержали віру в справедливості Божій (пор. 2 Петр. 1, 1). Хоча по волі Христа деякі поставлені учителями, розподільниками тайн і пастирями для інших, однак між усіма існує справжня рівність щодо достоїнства та спільної всім віруючим дії на збудування Тіла Христового. Бо різниця, що її Господь поставив між священними служителями та рештою Народу Божого, вимагає злуки, тому що пастирі і вірні взаємно себе потребують; пастирі Церкви, по прикладу Господа, служать собі взаємно та вірним, а ці ж радо дають свою співпрацю пастирям і вчителям. Так, у різnorodності, всі дають свідчення прегарної одности в Тілі Христовім: бо сама різnorodність дарувань, служіння та праці збирає дітей Божих в одне, бо «все це чинить один і той же Дух» (1 Кор. 12, 11).

Отже миряни, так як з Божої милості мають Христа за брата, що, будучи Господом усіх, прийшов не щоб йому служено, але послужити іншим (пор. Мат. 20, 28), так теж за братів мають тих, що поставлені на священне служіння, та Христовою властю так пасуть сім'ю Божу, навчаючи, освячуючи та правлячи, щоб всі виповняли нову заповідь любови. Тому прегарно говорить св. Августин: «Коли лякає мене те, чим я для вас, то потішає мене те, чим я з вами. Для вас я - єпископ, а з вами - християнин. Тамте - ім'я уряду, це ж - благодаті; те - небезпека, це - спасіння».

33. - Миряни, зібрані в Народі Божому та в одному Тілі Христовому під одним головою приміщені, усі покликані до того, щоб докласти всіх своїх сил, одержаних добродійством Творця та благодаттю Спасителя, на розріст Церкви та її невинне освячення, будучи її живими членами.

Апостолят же мирян - це участь у самій спасительній місії Церкви, на який то апостолят через хрищення й миропомазання всі відпоручені самим Господом. Святими ж Тайнами, зокрема св. Євхаристією, дається їм і кормиться та любов до Бога і до людей, що є душею всього апостоляту. А миряни, покликані зокрема на те, щоб Церкву унаєвнити та здійснити в тих місцях й обставинах, де вона може стати сіллю землі тільки через них. Так кожний мирянин, силою дарів собі даних, станеться свідком та, разом, живим зряддям місії Церкви «за мірою Христових дарів» (Єф. 4, 7).

Крім того апостоляту, що належить до всіх без виїмку християн, миряни можуть бути ще різними способами покликані до тіснішої співпраці з апостолятом єрархії, на взір тих мужів і жінок, що спомагали Павла апостола в проповіді Євангелії, труждаючись багато в Господі (пор. Фил. 4, 3; Рим. 16, 3 сл.). Крім того мають вони спосібність, щоб єрархія прийняла їх для виконання деяких церковних обов'язків духовних.

Всі, отже, миряни мають почесний обов'язок співпрацювати в тому, щоб спасительна божа постанова щораз більше доходила до всіх людей, всіх часів та всієї землі. Тому на всі сторони стелиться їм шлях, щоб, відповідно до своїх сил та потреб часу, взяли пильну участь в спасительній ділі Церкви.

34. - Найвищий і вічний Священик Ісус Христос, бажаючи також через мирян продовжувати своє свідчення і свою службу, оживляє їх своїм Духом та спонукує безнастанно до всякого діла доброго і досконалого.

Бо тим, що їх зробив учасниками свого життя і місії, дає також частину свого священничого уряду для виконання духовного культу, щоб Бог прославився, а люди спаслися. Тому і миряни, посвячені Христові та Духом Святим помазані, дивно покликаються та навчаються, щоб зростали в них щораз обильніші плоди Духа. Бо всі їх діла, молитви та апостольські ініціативи, подружнє і сімейне співжиття, щоденна праця, відпочинок духа і тіла, якщо вони в Дусі виконуються, що більше, навіть житейські невгоди терпеливо переносувані, стаються «духовними жертвами, приємними Богові, через Ісуса Христа» (1 Петр. 2, 5), що приносяться побожно Отцеві в відправі св. Євхаристії, в злуці з приношенням Тіла Господнього. Так і миряни, виступаючи всюди як святі поклонники, освячують світ Богові.

35. - Христос, пророк великий, що і свідченням свого життя і силою слова проголосив Царство Отця, виконує свій пророчий уряд аж до повної появи в славі, і не тільки через єрархію, яка його властю та в його імені навчає, але також через мирян, що їх для цього поставив свідками та випосажив змислом віри та благодаттю слова (пор. Діян. 2, 17-18; Одкр. 19, 10), щоб появилася сила Євангелії в щоденному житті, сімейному та громадському. Вони показують себе як синів поновної обітниці, якщо сильні в вірі й надії використовують час (пор. Єф. 5, 16; Кол. 4, 5) та в терпінні ждуть будучої прослави (пор. Рим. 8, 25). А цю свою надію не окривають у глибинах душевних, але постійним виступом та боротьбою «проти правителів цього світу темряви, проти духів злоби» (Єф. 6, 12) виявляють її також через устрій мирського життя.

Так як Тайни Нового Завіту, що ними живиться життя і апостолят вірних, проображають нове небо й нову землю (Одкр. 21, 1), так і миряни стаються успішними проповідниками віри в речі невидимі (пор. Євр. 11, 1), якщо злучують безстрашно життя з віри з визнанням віри. Така проповідь євангелії, тобто благовість Христова, виявлена назверх свідченням і життя і слова, одержує окремий свій характер та особливу має успішність з того, що збувається вона в звичайних обставинах світу.

В цій службі зокрема цінним являється той стан життя, що освячується окремою св. Тайною, тобто життя подружнє і сімейне. Тут є прекрасна практика і школа апостоляту мирян, де християнська релігія просякає цілий устрій життя та його щораз більше перетворює. Тут подруги мають окреме завдання, щоб бути собі взаємно та своїм дітям свідками віри та любови Христа. Християнська сім'я голосно визнає і сучасні чесноти Царства Божого і надію життя небесного. І в такий спосіб прикладом і свідченням своїм оскаржує світ у грісі та просвічує тих, що шукають правди.

Тому миряни, навіть коли займаються земськими справами, можуть і повинні виконувати цінну працю для навчання світу Євангелії. Якщо ж деякі з них, з браку священнослужителів, або коли ті перешкоджені в обставинах переслідування, вповняють з доручення і деякі священні дієства, і хоча багато з них всі свої сили віддають для діла апостольського, то треба однак, щоб всі співпрацювали над поширенням і зростом Царства Христового в світі. Тому миряни нехай пильно стараються вникнути в глибинне знання об'явленої правди та постійно благають у Бога дару мудрости.

36. - Христос, ставши послухним аж до смерті, і тому від Отця прославлений, увійшов у славу свого царства (пор. Фил. 2, 8-9); йому все підчинене, аж доки він сам себе та все сотворене не підкорить Отцеві, щоб Бог був усім в усьому (пор. 1 Кор. 15, 27-28). Цю власть дав він учням, щоб і вони були основані на царській свободі та своїм самовідреченням та

святим життям перемагали в собі царство гріха (пор. Рим. 6, 12); що більше, щоб вони, услугуючи Христові в ближніх, провадили братів своїх смиренням та терпеливістю до Царя, того, що йому служити, значить - панувати. Господь бо бажає поширити своє царство також через мирян, царство правди і життя, царство святости і благодаті, царство справедливости, любови і мира; в цьому бо царстві й саме сотворіння визволиться від рабства тління, на свободу дітей Божих (пор. Рим. 8, 21). Велика обітниця і велика заповідь дана учням: «Усе ваше, ви ж Христові, а Христос - Божий» (1 Кор. 3, 23).

Отже, вірні повинні признавати внутрішню природу сотворіння, його вартість та призначення на славу Божу, а своїми навіть земськими ділами повинні спомагати себе взаємно до святішого життя так, щоб світ сповнився духа Христова та в справедливості, любові і мирі успішніше досягнув своєї мети. У виконанні цього загального обов'язку миряни мають окремішнє й головне місце. Отож, своєю компетенцією в світських науках та своєю активністю, освяченою з нутра благодаттю Христовою нехай дадуть свій солідний вклад, щоб сотворені речі, відповідно до призначення Творця, та просвічений його Слова, людською працею, технічним мистецтвом та громадським плеканням були вижиті на хосен усіх людей, були між ними відповідніше розділювані та на свій спосіб причинилися до загального поступу в людській і християнській свободі. Так Христос, через членів своєї Церкви, все більше просвічуватиме своїм спасенним світлом цілу людську спільноту.

Крім того, миряни, спільними силами, нехай оздоровлять інституції та обставини світу, якщо вони побуджують обичаї до гріха, так, щоб все це було впорядковане відповідно до засад справедливости та радше помагали до виконання чеснот, ніж їх перешкождали. Роблячи так, наповять людську культуру та діла вартостями моральними. А в цей спосіб разом приготується і нива світу під засів божого слова, і для Церкви будуть розкриті ширше двері, якими пройде у світ послання мира.

Із-за самої закономірности спасіння, вірні нехай пильно стараються розрізнити між правами та обов'язками, що їм належать, наскільки вони причислені до Церкви, та тими, що їм відповідають, оскільки вони є членами людської громади. Нехай стараються одне і друге між собою органічно злучити, пам'ятаючи, що в кожній земській справі повинні руководитися християнською совістю, тому що жадна людська чинність, навіть у речах дочасних, не може бути вийнята з-під Божої власті. Передовсім у наших часах треба, щоб це розрізнення а разом і гармонія якнайвиразніше просвітлювали зо способу поведінки вірних, щоб місія Церкви могла повніше відповісти окремим обставинам сучасного світу. Бо так як треба признати, що земське царство, слушно віддане земським старанням, руководиться власними засадами, так і слушно відкидається фальшива доктрина, що старається побудувати людську суспільність, не зважаючи взагалі на релігію, що більше, поборює та нищить релігійну свободу громадян.

37. - Миряни, як і всі вірні, мають право обильно одержувати від священних пастирів підмогу духовних благ Церкви, передовсім же із слова Божого та святих Тайн, і їм нехай відкривають свої потреби та побажання з тією свободою та довір'ям, яка личить дітям Божим та в Христі браттям. Відповідно до свого знання, компетенції та визначности, мають право, а деколи й обов'язок виявити свою думку про те, що відноситься до блага Церкви. Нехай це діється, якщо зайде потреба, через відповідні інституції, встановлені для цього Церквою, і

завжди в правдомовності, мужності й второпності, з пошаною та любов'ю до тих, що з-за свого священного служіння заступають місце Христа.

Миряни, як і всі вірні, нехай християнським послухом скоро приймають те, що священні пастирі, як заступники Христа, як учителі й управителі Церкви постановляють, ідучи в тому за прикладом Христа, що своїм послухом аж до смерті, відкрив усім людям шлях блаженної свободи дітей Божих. Нехай і не занедбують у молитвах своїх допоручати Богові своїх наставників, бо вони сторожать як ті, що мають здати звіт за наші душі, щоб вони робили це з радістю, а не зідхаючи (пор. Євр. 13, 17).

А священні пастирі нехай признають і плекають гідність і відповідальність мирян у Церкві; нехай радо користуються їх радою, з довір'ям нехай доручають їм обов'язки на службу Церкві та залишають їм свободу й поле дії, що більше, нехай заохочують їх, щоб і з власного почину піднімались праць. З батьківською любов'ю нехай розглядають уважно підприємства, побажання та пляни мирян. А слухну свободу, що належить усім у людській громаді, нехай Пастирі уважливо признавають.

З цих родинних відносин між мирянами та пастирями треба сподіватися багато добра в Церкві: бо так зростає в мирян змисл власної відповідальности, плекається одушевлення та легше об'єднуються сили мирян із дією пастирів. А вони, споможені досвідом мирян, чи в речах духовних чи земських, виразніше і відповідніше мотимуть робити рішення, так що ціла Церква, скріплена всіма своїми членами, зможе успішніше виповнити свою місію для життя світу.

38. - Кожний мирянин повинен бути переди світом свідком воскресіння та життя Господа Ісуса та знаком Бога живого. Всі разом та кожний по своїй частці, повинні жити світ духовними плодами (пор. Гал. 5, 22), та поширювати в ньому того духа, що ним водяться ті вбогі, лагідні та миролюбні, що їх Господь в Євангелії назвав блаженними (пор. Мат. 5, 3-9). Одним словом: «чим є душа в тілі, тим є християни в світі».

ПАВЛО ЄПИСКОП СЛУГА СЛУГ БОЖИХ

СПІЛЬНО З ОТЦЯМИ СВЯЩЕННОГО СОБОРУ НА ВІЧНУ ПАМ'ЯТЬ СПРАВИ